

Inhoud Juli 2018

Woord vooraf.....	2
Recent verschenen	3
Call for Papers	4
December 2018 – Eerste sessie in Workshop Cycle <i>Teaching Law Outside National Borders (19th-20th Centuries)</i> (Lyon, Frankrijk).....	4
12-14 december 2018 – Conferentie “Migrants and Refugees in the Law. Historic evolution, current situation and unsolved questions” (Murcia, Spanje).....	4
Call for Articles in <i>Rechtskultur. European Journal of Legal History</i>	5
Kalender.....	5
14-28 juli 2018 – Summer School <i>Laws in Antiquity: Crime and Punishment in the Ancient World</i> (Amsterdam, Nederland)	5
3 september 2018 – Openbare verdediging Marc Ronvaux: <i>Le Grand Conseil de Malines et le droit namurois au XVIIIe siècle</i> (Louvain-le-Neuve, België).....	5
16-20 september 2018 - 42. Deutsche Rechtshistorikertag (Trier, Duitsland).....	5
19 oktober 2018 – Emeritaatsviering van Prof. Dr. Laurent Waelkens (Leuven, België)	5
13-15 december 2018 – Workshop <i>Recht en economische performantie in de Romeinse wereld/Law and Economic Performance in the Roman World</i> (Brussel, België)	6
Varia	7
Vacature assistentenmandaat bij het Instituut voor Rechtsgeschiedenis, Universiteit Gent	7
Mandaten voor onderzoeksprofessoren aan de KULeuven (BOFZAP 2019).....	7
European Society for Comparative Legal History Tweets.....	7

Woord vooraf

Geachte lezer,

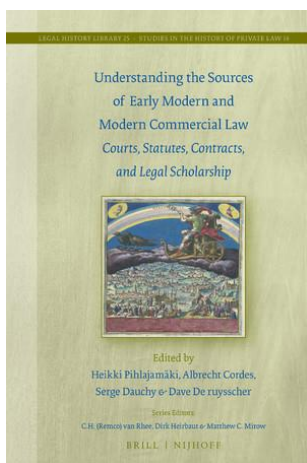
Zes jaar nadat de doctorandi en doctores van Gent en Rijsel het Forum voor Jonge Rechtshistorici organiseerden, bevindt het epicentrum voor de jonge onderzoekers binnen de rechtsgeschiedenis zich volgend jaar opnieuw in België. Tijdens de bijeenkomst in Warschau, halfweg juni, verwierf de kandidatuur van de Vrije Universiteit Brussel, in samenwerking met de *Université Libre de Bruxelles* en *Université Saint Louis-Bruxelles*, grote steun van de Algemene Vergadering.

De toekomstige organisatoren honoreren met “Eenheid in diversiteit” de filosofie van de Europese Unie. Drie Brusselse universiteiten, elk met hun verschillende levensbeschouwelijke en taalkundige achtergrond, bundelen de krachten voor deze jubileumeditie en maken volgend jaar van Brussel de hoofdstad van de Europese rechtsgeschiedenis. Omwille van die sterk Europese tendens, is het trouwens passend dat Brussel als gaststad de 25ste editie van het Forum voor Young Legal Historians zal organiseren.

De conferentie zal draaien rond *Citizenship and identity*, een thema dat doorheen de geschiedenis juristen overal op het Europese continent – en daarbuiten – bezig hield. Gelet op de huidige Europese context blijft het thema razend actueel. De redactie van de Rechtshistorische Courant wenst de jonge rechtshistorici van Brussel van harte proficiat met het binnenhalen van het Forum en is overtuigd van het succes van die editie.

De redactie

Recent verschenen

H. Pihlajamäki, A. Cordes, S. Dauchy en D. de Ruyscher (eds.), *Understanding the Sources of Early Modern and Modern Commercial Law: Courts, Statutes, Contracts, and Legal Scholarship*, Leiden, Brill, 2018, x-407 p. (ISBN: 978-90-04-36314-4)

De bijdragen in *Understanding the Sources of Early Modern and Modern Commercial Law: Courts, Statutes, Contracts, and Legal Scholarship* tonen de weelde aan bronnen die onderzoekers kunnen aanwenden bij de studie naar de geschiedenis van het commercieel recht. Naargelang het onderwerp moet de historicus die zich verdiept in de geschiedenis van het handelsrecht zich openstellen voor verschillende benaderingen en bronnen. Originaliteit en interdisciplinariteit zijn noodzakelijk binnen de geschiedkundige studie van het commercieel recht, aangezien die rechtstak meer dan andere op privaatrechtelijke relaties steunt. Normatieve bronnen zijn dan wel belangrijk, zij moeten met andere, soms niet-juridische, bronnen worden aangevuld.

Meer info op de website: <https://brill.com/view/title/33821>

C. Sarvaas, *Vluchteling uit Mechelen*, Soesterberg, Uitgeverij Aspekt, 2018, 182 p. (ISBN 9789463383974).

Deze novelle geeft invulling aan het leven van drie generaties Nederlandstalige burgers in de zestiende eeuw. De eerste generatie groeit op in het verstedelijkte, rijke Europa waar vrede heerst. In vooruitstrevende kringen van Engeland tot Venetië, is men beïnvloed door renaissance en humanisme. Veel lezers zijn op de hoogte van de innoverende gedachten van Erasmus. Het lijkt of een nieuwe tijd aanbreekt. Maar de burgers hebben het traditionele machtstreven en de rivaliteit van hun vorsten onderschat. Met behulp van dogmatische raadgevers en steeds dodelijker militaire middelen, gaan autocratische vorsten voorbij aan lokale instellingen, waar beroeps- of bestuurlijke ervaring van oudsher telt. Handel, nijverheid en landbouw stagneren, de armste mensen houden het niet langer uit. Sommigen gaan de straat op, anderen vluchten uit hun geboorteland. De persoonlijke dilemma's waarvoor deze generatie zich geplaatst ziet, worden in het verhaal gedetailleerd weergegeven. De derde generatie vestigt zich in een onbekende omgeving. Ambachtelijk bekwame, of hoogopgeleide burgers hebben geen moeite hun werk voort te zetten. Hun gezinnen ontberen de wortels van hun geboortegrond, maar de

	<p>vrijheid van meningsuiting en geloof brengt nieuwe broederschap en uiteindelijk vrede.</p> <p>In de zestiende eeuw leverde het geslacht Du Marchie in Mechelen procureurs en advocaten bij de Grote Raad. Sommige leden van de familie emigreerden naar het Noorden naar aanleiding van de Opstand. Dat is de achtergrond van de historische novelle die Carine Sarvaas gepubliceerd heeft. Vanuit een blik van de 21e eeuw op gewetensvrijheid en vrijheid van uitdrukking, tirannie en vluchtelingenproblematiek, geeft de auteur haar interpretatie over enkele tijdloze thema's uit de geschiedenis van onze gewesten.</p>
--	---

Call for Papers

December 2018 – Eerste sessie in Workshop Cycle Teaching Law Outside National Borders (19th-20th Centuries) (Lyon, Frankrijk)

De geschiedenis van het rechtsonderwijs genoot de laatste decennia vooral in Frankrijk veel aandacht. De geschiedenis van de “scholen van het recht” vertelt het verhaal over de verschillende leerstellingen die aan elke instelling werden onderwezen. Recent heeft men vooral aandacht voor de sociale aspecten aan de rechtenfaculteiten zoals de geschiedenis van het (academisch) personeel, de studenten of de budgetten. De huidige internationale context van universiteiten doet de initiatieven voor (rechts)historisch onderzoek alleen maar toenemen.

De universiteiten van Lyon, Bordeaux en Aix-en-Provence slaan de handen in elkaar en organiseren een conferentiecycclus gespreid over drie jaar. Het eerste deel gaat dit jaar in december nog door in Lyon en draagt als titel *Les lieux et les formes de l'enseignement juridique hors de la métropole*. Het focust op het rechtenonderwijs dat in de (overzeese) kolonies werd georganiseerd. Geïnteresseerden kunnen voor 1 september 2018 een abstract sturen met een beknopt curriculum vitae naar één van de vier organisatoren, zijnde: silviafalconieri@gmail.com, catherine.fillon@univ-lyon3.fr, laetitia.guerlain@u-bordeaux.fr en florence.renucci@univ-amu.fr.

Voor meer informatie over de volledige workshopreeks kan u de [website](#) consulteren.

12-14 december 2018 – Conferentie “Migrants and Refugees in the Law. Historic evolution, current situation and unsolved questions” (Murcia, Spanje)

Van 12 tot en met 14 december 2018 organiseert de *International Chair Innocent III* een conferentie rond het thema migratie en vluchtelingen en het recht in historisch perspectief. Deze wetenschappelijke bijeenkomst gaat door in het Spaanse Murcia.

Deelnemers mogen hun uiteenzetting in het Spaans, Engels, Frans, Italiaans, Duits of Portugees geven en zij hebben daartoe 20 minuten de tijd. Na de conferentie worden de papers, na double

blind peer review, gepubliceerd in *Vergentis*. Geïnteresseerden sturen een abstract voor 15 september 2018 naar de organisatie catedrainocencio@gmail.com of vergentis@ucam.edu.

Call for Articles in Rechtskultur. European Journal of Legal History

Het jaarlijks verschijnende tijdschrift *Rechtskultur* handelt voor de editie van 2018 rond de thematiek van "Bankroet, schuld en krediet". Auteurs die een artikel, dat voldoet aan de hoogste wetenschappelijke standaarden, willen indienen kunnen dat doen voor 15 oktober 2018 via martin.loehnig@jura.uni-regensburg.de.

Meer informatie, zie website: <http://www.uni-regensburg.de/rechtswissenschaft/buergerliches-recht/loehnig/edition-rechtskultur/zeitschrift-rechtskultur/index.html>.

Kalender

14-28 juli 2018 – Summer School Laws in Antiquity: Crime and Punishment in the Ancient World (Amsterdam, Nederland)

Op 14 juli 2018 gaat in Amsterdam de *Summer School Laws in Antiquity: Crime and punishment in the Ancient World*. Deze bijeenkomst duurt twee weken en staat onder leiding van prof. dr. Jan Hallebeek. Inschrijven kan u via de [online applicatie](#). Meer praktische informatie vindt u op de website van de Vrije Universiteit Amsterdam: <http://bachelors.vu.amsterdam/en/summer-school/courses/LawsinAntiquity/index.aspx>.

3 september 2018 – Openbare verdediging Marc Ronvaux: Le Grand Conseil de Malines et le droit namurois au XVIIIe siècle (Louvain-la-Neuve, België)

Op 3 september 2018 verdedigt Marc Ronvaux zijn proefschrift aan de rechtsfaculteit van de UCL, Louvain-la-Neuve. Het proefschrift behandelt *Le Grand Conseil de Malines et le droit namurois au XVIIIe siècle*. Het werk wordt een lang verwacht referentiewerk voor het Naams privaatrecht tijdens het Ancien Régime. De verdediging vindt plaats in de Salle Jean Dabin van het Collège Thomas More, Place Montesquieu 2, Louvain-la-Neuve, om 17u30.

16-20 september 2018 - 42. Deutsche Rechtshistorikertag (Trier, Duitsland)

Op zondag 16 september 2018 start de 42ste editie van de *Deutsche Rechtshistorikertag* rond het thema *Zentren und Peripherien in der Geschichte des Rechts*. Op de website <https://www.uni-trier.de/index.php?id=65456> kan u alle informatie terugvinden over het programma. Indien dat programma u weet te bekoren, kan u zich tevens aanmelden via dezelfde website.

19 oktober 2018 – Emeritaatsviering van Prof. Dr. Laurent Waelkens (Leuven, België)

Ook professor Laurent Waelkens gaat dit jaar op emeritaat. Op 19 oktober 2018 vindt om 18 uur aan de KU Leuven zijn emeritaatsviering plaats. Meer details worden naderhand bekendgemaakt.

13-15 december 2018 – Workshop Recht en economische performantie in de Romeinse wereld/Law and Economic Performance in the Roman World (Brussel, België)

Deze workshop staat onder de auspiciën van het Comité voor Rechtsgeschiedenis van de KVAB, en kadert in de Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschap 'Structural Determinants of Economic Performance in the Roman World'. Het wordt georganiseerd door Koenraad Verboven (UGent) and Paul Erdkamp (VU Brussel)

Deelname is gratis, maar registratie is wenselijk via Koen.Verboven@ugent.be. Het volledige programma en verdere details zijn beschikbaar op: <http://www.sdep.ugent.be/events/law-and-economic-performance-in-the-roman-world>

Formele (of 'designed') instituties en organisaties vormen het zichtbare deel van 'economic governance'. Dit omvat formele regels (instituties) en instellingen (organisaties) met het gezag om deze regels te formuleren, te interpreteren en af te dwingen—zowel lokaal (bv in steden) als supra-lokaal (bv op het niveau van landen en rijken), zowel in private (bv in gilden) als in publieke contexten.

Instituties zijn de spelregels die bepalen hoe actoren in een economie succesvol kunnen handelen. Zij bepalen de 'transactiekosten'— de indirecte kosten verbonden aan het afsluiten en afdwingen van transacties: zoek- en informatiekosten ('*search and information costs*'), onderhandelingskosten ('*negotiation costs*'), en afdwingbaarheidskosten ('*enforcement costs*'). Instellingen en instituties bepalen zo de efficiëntie waarmee economische transacties kunnen gebeuren en dus de performantie van economische systemen. Zij creëren wat Douglass North de '*incentive structure*' van een economie noemde.

In dit contactforum wordt de rol van rechtssystemen onderzoeken op de economische ontwikkeling en performantie in de Romeinse wereld. Rechtssystemen, vooral maar niet alleen het Romeinse recht, boden het meest omvattende en krachtigste raamwerk voor economische transacties in het Romeinse rijk. Eigendomsrecht beschermde privé-bezit in verschillende gradaties—van eigendom (*dominium*), over bezit (*possessio*), naar vruchtgebruik (*ususfructus*) en servitudes. Het verbintenissenrecht bepaalde hoe rechtsgeldige claims en verplichtingen konden gecreëerd en ingelost worden. Het erfenisrecht regelde de overdracht over generaties heen van eigendoms- en verbintenisrechten. Het procedurerecht bepaalde welke overeenkomsten afdwingbaar waren en hoe, en disputen konden beslecht worden.

Dat deze rechtstelsels nuttig waren voor economische actoren wordt vrij algemeen aangenomen door onderzoekers. Hoe zij precies het economische leven structureerden en ontwikkelingen stuurden is veel minder onderzocht. Pre-romeinse rechtstelsels—autochtone, etnisch/culturele (bv het Joodse recht), of hellenistische—bleven bestaan in de provincies tot het Romeins burgerschap universeel werd toegekend onder de *Constitutio Antoniniana* in 212 n.C. Handelaars en zakenlieden in de provincies werden geconfronteerd met een mozaïek aan rechtssystemen en wettelijke statuten. Sommige onderzoekers argumenteren dat de afwezigheid van actieve overheidsbescherming voor bezitsrechten en het gebrek aan publieke instellingen om contractuele verplichtingen af te dwingen, impliceren dat het recht enkel functioneerde als discursief en normatief kader, terwijl de afdwingbaarheid van wettelijke rechten afhing van de vrijwillige aanvaarding (onder sociale druk) door alle partijen in een conflict van het oordeel van een rechtbank.

In deze workshop worden rechtshistorici, met een gedegen juridische vorming en expertise, samengebracht met economische historici. De vragen waarop de workshop dieper ingaat is of en hoe rechtssystemen in de Romeinse wereld bijdroegen tot economische groei en ontwikkeling en de (her)verdeling van de zo voortgebrachte rijkdommen, en of en hoe het wettelijk kader de sociale praktijk mede bepaalde.

Key-note speakers zijn Boudewijn Sirks, Dennis Kehoe, Hannah Cotton, Elisabeth Hermann-Otto en Peter Sarris.

Varia

Vacature assistentenmandaat bij het Instituut voor Rechtsgeschiedenis, Universiteit Gent

Vanaf 1 oktober 2018 start een voltijds assistentenmandaat binnen het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Gentse faculteit Rechten en Criminologie. De vacature staat nu online op de vacaturesite van de UGent (zie <https://www.ugent.be/nl/vacatures>). Solliciteren kan tot 14 augustus. Kandidaten hebben een masterdiploma in de rechten en een extra diploma in de (kunst)geschiedenis strekt tot aanbeveling. De job omvat het voorbereiden en schrijven van een rechtshistorisch (mogelijk rechtsiconologisch) doctoraal proefschrift. Daarnaast zal de nieuwe assistent ingezet worden binnen de werking van het rechtshistorisch instituut en naast onderzoek ook ingeschakeld worden in het juridische en rechtshistorische onderwijs van het Instituut.

Mandaten voor onderzoeksprofessoren aan de KULeuven (BOFZAP 2019)

De KULeuven stelt dit jaar een aantal ZAP-mandaten ter beschikking voor uitstekende onderzoekers met een kwalitatief hoogstaand onderzoeksprogramma. De opdracht bestaat vooral uit onderzoek, verbonden aan door de kandidaat voor te stellen departement of faculteit van de KU Leuven. De BOFZAP-mandaten zijn beschreven in het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2012. De kandidaten moeten ook bereid zijn om onderwijsopdrachten te aanvaarden. In de eerste 10 jaar zal de onderwijsopdracht beperkt zijn, conform de bepalingen van het BOF-besluit. De kandidaten moeten bereid zijn om na de 10-jarige BOFZAP periode bijkomende onderwijstaken op te nemen.

De KULeuven stelt maximum 16 BOFZAP-mandaten vacant en dat voor alle disciplines. Meer info: https://www.kuleuven.be/onderzoek/gedocumenteerd/index_nl.html#details/d84bda846163d06348eda57909b4f16fa76b9b4e. U kan op die website ook doorklikken naar de online applicatiepagina.

European Society for Comparative Legal History Tweets

De European Society for Comparative Legal History begeeft zich op de sociale media. Naast de [Facebookaccount](#) besloot de belangrijke rechtshistorische vereniging binnen Europa een Twitteraccount te openen. Vanaf heden kan u @esclh volgen op het medium van het blauwe vogeltje.

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar [de redactie](mailto:de.redactie). Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be